

Foredrag fredag 14. oktober

Erosion og slid af tænder – hvad sker der og hvilke non-invasive behandlingsmuligheder er der?

Erosion og slid af tænder er i dag et voksende problem for både unge og ældre. Selv om forandringer observeres af tandlægen og omtales, hver gang patienten møder op, kan problemet ende med at være stort. Ofte fører det til uoverskuelige økonomiske behandlingsbehov for patienten og til vanskelige behandlinger for tandlægen.

Hvad kan der gøres, for at det ikke skal gå så galt? Og hvilke muligheder er der for restorativ behandling, når skaden alligevel er sket?

Først og fremmest er en diagnostisk udredning af årsagsforholdene nødvendig, og det er bestemt ikke altid let. Dernæst må forebyggende tiltag igangsættes så tidligt som muligt, så skaderne standses eller progressionshastigheden nedsættes. Endeligt må der tænkes kreativt, hvis en restorativ behandling bliver nødvendig. Og her vil fokus blive lagt på biologiske behandlingsprincipper med fjernelse af mindst muligt sund tandsubstans. Forskellige kasuistikker med op til 12 års observationstid vil blive vist.

Ulla Pallesen

Overtannlege, Tandlægeskolen, København

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 0900–1200

Klimautfordringen globalt og lokalt

Instrumentelle målinger fra atmosfæren og på land fra midt på 1800-tallet og fra havet siden 1950 viser at det globale klimaet er i endring. Endringen har vært spesielt stor de siste 30–40 årene, og kan ikke forklares uten menneskehetens klimagassutslipp og bruk av land (inkludert skogshogst i tropene). Presentasjonen vil gi en oversikt over de observerte endringene. Videre vil naturlig forekommende variasjoner i klima bli sammenlignet med menneskeskapt klimaendring. Framskrivninger av globalt og lokalt klima for inneværende århundre vil bli gitt – basert på tilgjengelig informasjon. Framtidig klimautvikling vil sammenlignes med endringer i fortidens klima. Mulige konsekvenser for verdens vanntilgang og matproduksjon vil bli nevnt. Mulige endringer i Norge og nordområdene vil også bli presentert.

Helge Drange

Professor, Geofysisk institutt ved Universitetet i Bergen og Bjerknnessenteret for klimaforskning

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 0900–1000

«Blir vi syke av maten vi spiser ... eller ikke spiser?»

Foredraget fokuserer på kosthold, livsnyttelse og helseeffekter. Blir vi syke av for stort inntak av bearbeidet mat? Er det vits i å handle økologisk mat? Tips for hvordan man kan sikre seg mot «feilføring» i en travel hverdag med barn og karriere.

Berit Nordstrand
Overlege og medisinsk rådgiver, Trondheimsklinikken

Målgruppe
Hele Tannhelseteamet

Fredag kl. 0900 – 1100

NTFs informasjonsmøte

Nærmere annonsering kommer i Tidende nr. 10 og messe katalogen.

Zendiumprisen 2011 deles ut på møtet.

Fredag kl. 1000 – 1200

Øyet – en introduksjon til et spennende fagfelt

God syn er viktig, både for behandler og pasient. Foredraget tar sikte på å gå gjennom sentrale aspekter ved øyet og synssansen. Et utvalg hyppig forekommende øyesykdommer som grå stær (katarakt), grønn stær (glaukom) og makuladegenerasjon vil bli gjennomgått. Avslutningsvis presenteres et par syndromer som viser koblingen mellom øye og tannforandringer.

Cecilie Bredrup
*Overlege, postdoktor stipendiat, øyeavdelingen Haukeland
Universitetssykehus*

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1100 – 1200

Estetisk kirurgi og naturlig skjønnhet: ja takk, begge deler!

En state of the art presentasjon av kirurgiske og ikkekirurgiske behandlingsmetoder innen estetisk medisin og kirurgi. Metodene framstilles til dels som animasjoner for å forenkle og tydeliggjøre behandlingene og effekten av disse. Indikasjoner og resultater diskuteres på grunnlag av før- og etterbilder. 10 minutter avsettes til spørsmål fra publikum.

Stein Tveten

Maxillofacial kirurg, lege, tannlege, Sveits

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1300–1400

Protetik på parodontitis-pasienter – overvejelser, valg og prognose

I foredraget vil protetisk behandling af parodontitis-pasienter blive diskuteret og illustreret med kliniske eksempler. Foredraget vil omhandle både aftagelige delproteser og fast protetik. Forskellige prognostiske forhold vil blive vurderet og diskutert. Vægten vil blive lagt på protetik retineret af tænder; men forhold omkring implantater og parodontitis-pasienter vil også blive diskutert.

Flemming Isidor

Professor, dr. odont, Afdeling for protetik, Aarhus Universitet, Danmark

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Fredag kl. 1330–1530

Precancerøse forandringer i munnslimhinnen – våre utfordringer

Orale precancerøse slimhinneforandringer er en utfordring både når det gjelder diagnostikk og behandling. Tannhelsepersonell spiller en meget viktig rolle i å fange opp nye tilfeller av slimhinneforandringer og eventuelle endringer i disse over tid.

Foredraget har sin hovedvekt på de vanligst forekommende kliniske precancerøse forandringene som leukoplaki, oral lichen planus og erytroplaki. Vurderinger og utfordringer i forhold til risikofaktorer, diagnostikk og prognose vil bli presentert. Behandlingsmessige forhold og råd om oppfølging er også inkludert i foredraget.

Evelyn Neppelberg

Førsteamanuensis, overtannlege ved kjevekirurgisk avd. Haukeland Universitetssykehus

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Fredag kl. 1330–1430

Fra bekymring til handling – den vanskelige samtalen

Årlig utsettes et stort antall barn for seksuelle overgrep og vold i familien. Vold og overgrep mot barn er svært ofte skjult og tabubelagt. Det omgis med taushet både i og utenfor familien, noe som gjør det vanskelig å oppdage. Symptombildet hos barn som utsettes for vold og seksuelle overgrep viser også stor variasjon. Noen ganger forteller barn selv at de er utsatt for overgrep. Det mest vanlige er likevel at barna ved sin atferd viser symptomer og signaler som de voksne kan reagere på, signaler og symptomer som samtidig kan være uklare og tvetydige. For disse barna er det viktig å møte voksne med tilstrekkelig kunnskap om, og sensitivitet overfor, de signaler barna viser. Dette er viktig for at vold og overgrep mot barn skal oppdages og meldes videre, slik at barna kan sikres den hjelp de har behov for.

Reidun Dybsland

Barnevernpedagog/Master i barnevern, Barnehuset Bergen og RVTS – Vest (Regionalt ressursenter om vold, traumatiske stress og selvmordsforebygging)

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1400 – 1500

Orale bivirkninger ved kreftbehandling

Kreftsykdom rammer betydelige deler av befolkningen, men moderne behandling har bedret prognosen for mange kreftsykdommer. Innen onkologisk behandling er strålebehandling og cytostatika fremdeles de viktigste behandlingsmodaliteter i tillegg til kirurgi. For tannlegen er det viktig å være oppmerksom på hvilke skadevirkninger cytostatika og ioniserende stråling har på munnhulens vev. Slik behandling kan gi pasienten store tannproblemer, betydelige smerter og nedsatt livskvalitet. Orale bivirkninger kan også kompromittere selve kreftbehandlingen. Mange av disse plagene kan imidlertid både forebygges og lindres. Tannhelsepersonell har derfor en viktig oppgave med tanke på profylakse og behandling av kreftpasienter, samtidig som man må være oppmerksom på hvilke til dels alvorlige risikomomenter moderne kreftbehandling innebærer i forhold til tannbehandling.

Sigbjørn Løes

Overtannlege, førsteamanuensis, UiB

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Fredag kl. 1430 – 1530

To liv på en gang

Hvordan takle krysspresset mellom arbeid og hjem

Vi lever i en tid hvor det er stadig vanskeligere å henge med i svingene. Krav og utfordringer på jobben kolliderer med privatlivet på en slik måte at vi blir slitne, utbrente og syke. Og det går utover parforholdet og barna. Hvorfor er det blitt slik, og hvordan kan vi som enkeltindivider, par og familier, og bedrifter, organisasjoner og samfunn, gjøre det lettere å leve to liv på en gang?

Frode Thuen
Professor, Høgskolen i Bergen

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1500–1700

«Oral health strategies; shifting from downstream victim blaming to upstream strategies»

There are at least two approaches and three strategies to use in promoting health. An individual focus approach directs attention to changing people's behaviours to lower their disease risk. Systematic reviews demonstrate the ineffectiveness of that approach. The health promotion approach involves an environmental perspective. It is needed because to change people's behaviours requires a change in their environment. So, strategies to prevent disease should pay attention not only to behaviour of individuals, but also to upstream factors.

Aubrey Sheiham
Professor, Department of Epidemiology Public Health, England

Målgruppe
Tannleger

Fredag kl. 1530–1700

Nærmer vi oss slutten på antibiotika-æraen?

Antibiotika har vært en av moderne medisin sine aller største suksesser. Imidlertid demonstrerte bakteriene raskt evnen til å utvikle forsvarsmekanismer mot antibiotika – resistens, og de siste tiårene har dette blitt et betydelig klinisk problem. Konsekvensene av infeksjoner med multiresistente mikrober er for EØS-området anslått til årlig 25 000 ekstra dødsfall og en kostnad på 1.5 milliarder euro. I mange land ser en alvorlige infeksjoner forårsaket av bakterier som ikke er følsomme for noen antibiotika – panresistens. Norge er i en gunstigere situasjon enn mange andre, men problemet øker raskt også her. Vi bruker stadig mer antibiotika, særlig bredspektrede midler som er mest resistensdrivende. Det er få nye antibiotika under utvikling, og ingen av disse ser ut til å ha potensiale til å løse problemet. Vi må dermed verne om de vi har. Nøktern antibiotikabruk hindrer både utvikling og spredning av antibiotikaresistens.

Per Espen Akselsen
Overlege, Nasjonalt kompetansesenter for antibiotikabruk i spesialisthelsetjenesten, Haukeland universitetssykehus

Målgruppe
Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 1530–1630

Produktpresentasjon

Din nye hverdag – Digital avtrykksteknikk

Hvorfor bruke 60 år gammel avtrykksteknikk når det finnes moderne metoder som gir perfekt passform og estetiske restaureringer.

Tannlege Jan Kirkedam

Fredag kl. 1130 – 1200